

STATISTICAL ANALYSIS OF THE BANKING SECTOR IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

ANALIZA STATISTICĂ A SECTORULUI BANCAR DIN REPUBLICA MOLDOVA

BURDILA Maria, studentă, Specialitatea: FB

Academia de Studii Economice din Moldova

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail autor: maria.burdila2001@gmail.com

***Abstract.** The year of 2020 has been marked worldwide by the pandemic crisis which, without a doubt, has greatly affected the social, political and economic environment. The changes resulting from the crisis have affected various economic branches in a very varied way, giving us a new perspective for analyzing the economic situation in the Republic of Moldova. Thus, this report tends to inspect the banking sector in the context of changes imposed by the current situation, analyzing the activity of the commercial banks during the pandemic compared to previous years, the volume of their assets, credit activity, liquidity and commercial profit under the influence of the dynamics of the interest rate, in order to identify the contribution of financial institutions to alleviating the economic crisis caused by the pandemic.*

***Key words:** commercial bank; market share; credit; assets; profit; liquidity.*

JEL CLASSIFICATION: G20, G21

INTRODUCERE

În epoca contemporană, locul și rolul băncilor în economie este strâns legat de calitatea lor de intermediari principali în relația economii-investiții - relație hotărâtoare în creșterea economică. Astfel, sistemul bancar este unul din sectoarele cele mai profund integrate în economia națională, datorită activității sale de creditare, precum și de colectare și agregare a economisirilor populației și a firmelor. Prin urmare, acesta este și cel mai sensibil la schimbările privind situația și așteptările macroeconomice, manifestând un comportament pro-ciclic.

Criza pandemică din 2020, ce a reușit să acapareze majoritatea țărilor lumii, a impus și o serie de efecte macroeconomice care, cel puțin la nivel teoretic, ar trebui să afecteze băncile comerciale. În acest context, observările asupra schimbărilor și cercetarea comportamentului întregului sistemul bancar ne pot oferi o imagine foarte detaliată cu privire la economia țării. O astfel de analiză permite aprecierea nivelului curent de dezvoltare a economiei Republicii Moldova, a gradului de volatilitate a sistemului în situații de șocuri, eficiența operațiunilor întreprinse de către organele de conducere, competitivitatea fiecărei părți componente a sistemului, cât și oferirea unei prognoze pentru anii ce urmează.

Astfel, prin analiza activității economico-financiare a băncilor comerciale din Republica Moldova, lucrarea dată are ca scop prezentarea situației în care se găsesc instituțiile financiare la finele anului 2020, activitatea de creditare și profitabilitatea acestora în contextul pandemiei și analizarea modului prin care instituțiile date au influențat economia țării în ansamblu și au contribuit la redresarea crizei provocate de pandemia Covid-19.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Conform legislației, în 1991 în Republica Moldova a fost creat un sistem bancar pe două niveluri: Banca Națională a Moldovei și băncile comerciale.

Banca Națională a Moldovei (BNM) este responsabilă pentru autorizarea, reglementarea și supravegherea activităților instituțiilor financiare, și aceasta funcționează ca o bancă centrală, dar care nu este implicată în activități bancare comerciale.

Băncile comerciale au rolul de intermediari financiar, asigurând redistribuirea interramurală și interregională a capitalului bănesc. Scopul lor este de a asigura circulația continuă a capitalului și a

banilor, creditarea întreprinderilor industriale, a statului și a populației, și crearea condițiilor favorabile pentru creșterea economică. În Republica Moldova în prezent activează 11 bănci comerciale licențiate:

1. Banca Comercială „MOLDOVA - AGROINDBANK” S.A.
2. Banca Comercială „Moldindconbank” S.A.
3. Banca Comercială „VICTORIABANK” S.A.
4. Mobiasbanca - OTP Group S.A.
5. Banca Comercială „EXIMBANK” S.A.
6. Banca Comercială „ProCredit Bank” S.A.
7. Banca Comercială „ENERGBANK” S.A.
8. „Banca de Finanțe și Comerț” S.A.
9. Banca Comercială Română Chișinău S.A.
10. Banca Comercială „COMERȚBANK” S.A.
11. Banca Comercială „EuroCreditBank” S.A.

Studiind cota de piață după valoarea totală a activelor pentru ultimii 4 ani a băncilor comerciale (Figura 1) observăm că liderul absolut al clasamentului este ”Moldova Agroindbank”, cu o cotă de piață de 27,4% în 2017, ce a evoluat până la 29,3% în 2020. Pe locul doi se află ”Moldindconbank” cu o cotă de piață ce a fost în continuă creștere (19,5- 20,5), urmată de ”Victoriabank” și ”Mobiasbanca- OTP Group” (MB-OTP) cu un indicator de 14,8% și respectiv 13,8%, ”Victoriabank” cedându-și vizibil pozițiile cu fiecă an în favoarea băncii administrată de maghiari datorită evoluției opuse a acestora. Pentru ultimii 4 ani băncile date au reușit să domine piața cu o pondere de mai bine de $\frac{3}{4}$ din totalul activelor bancare.

Acestea sunt urmate de mijlocașii sistemului: ”Eximbank”, ce își pierde din poziții cu fiecare an (de la 6,3% până la 4,8%); ”ProCredit Bank”, cu o cotă de piață relativ constantă de 4,4%; ”Energbank”, ce având o tendință de descreștere pentru perioada 2017-2019, își recapătă forțele în 2020 cu o cotă de piață de 3,7%; ”Fincombank”, cu o cotă de piață ce a variat între 2,8% și 3,7%.

”BCR Chișinău”, chiar dacă este mai aproape de finalul listei, a demonstrat o evoluție pozitivă de-a lungul anilor, ceea ce nu se poate de spus și despre codașele listei, ”Comertbank” și ”Eurocreditbank”, ce au o cotă sub 2%.

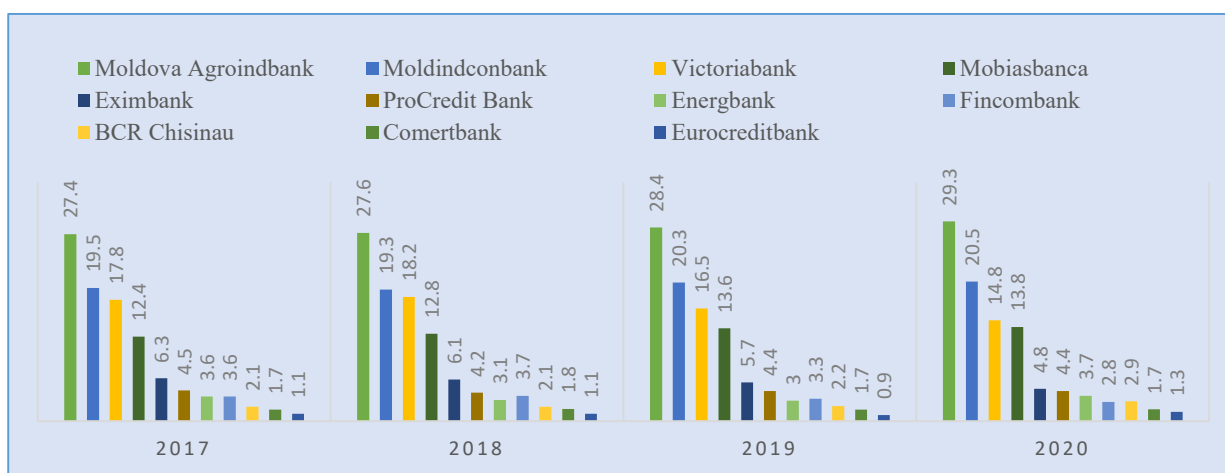

Figura 1. Cota de piață a băncilor comerciale după valoarea activelor 2017-2020. Sursa: Calcule în baza datelor BNM

Cota de piață după valoarea activelor pentru 2020 poate fi observată mai minuțios în Figura 2. Astfel, în anul pandemic cei 4 lideri și-au consolidat pozițiile cu excepția băncii "Victoriabank" care a suportat mai greu criza, pe când restul băncilor nu au înregistrat mari schimbări.

Raportându-ne la cifrele actuale, volumul total de active existente pe piață însumau, la finele anului 2020, 103,9 mlrd de lei. Dacă e să comparăm cu datele înregistrate pentru anul precedent, în 2019 creșterea a fost de 7,5 mlrd, pe când cu un an mai târziu aceasta a fost de 13,4 mlrd de lei. Cu alte cuvinte, ritmul de creștere din 2019 de 9,1% a fost întrecut de către același ritm din 2020 de 14,8%, cauzând multe semne de întrebare, luând în

considerație dezavantajele create de criza pandemică. O explicație ar fi implicarea Băncii Naționale a Moldovei ce s-a orientat spre saturarea pieții interne cu resurse financiare. După cum ne comunică presa economică "În urma acțiunilor Băncii Naționale pe piața internă în 2020, masa monetară a crescut, într-un sens mai larg, cu 8,8 mlrd sau cu 18,7%. În același timp, ritmul de creștere a volumului banilor în numerar a fost chiar mai mare – plus 30%. Anul trecut, volumul leilor în numerar a crescut cu 7 mlrd. Pe fundalul unei astfel de extinderi a ofertei de bani, este firesc faptul că băncile comerciale rezidente au avut posibilitate de a-și majora volumul indicatorilor"(1).

Activitatea creditară a decurs cu avânt chiar și în condiții de carantină, valoarea totală a creditelor pentru anul 2020 fiind de 45,6 mlrd lei, depășind cu 5,3 mlrd totalul anului precedent. Evoluția pozitivă a indicatorului se datorează în mare parte ratei scăzute a dobânzii, care pe parcursul anul 2020 a scăzut treptat de la 5,50% pînă la 2,65% la finele anului. Figura 3 prezintă ierarhic activitatea creditară a băncilor comerciale din țară, liderii pe piață fiind "Moldova Agroindbank", "Moldindconbank", "Mobiasbanca" și "Victoriabank". Totalul de depozite se împarte în mod similar între bănci, liderii pieții menținându-și pozițiile și aici.

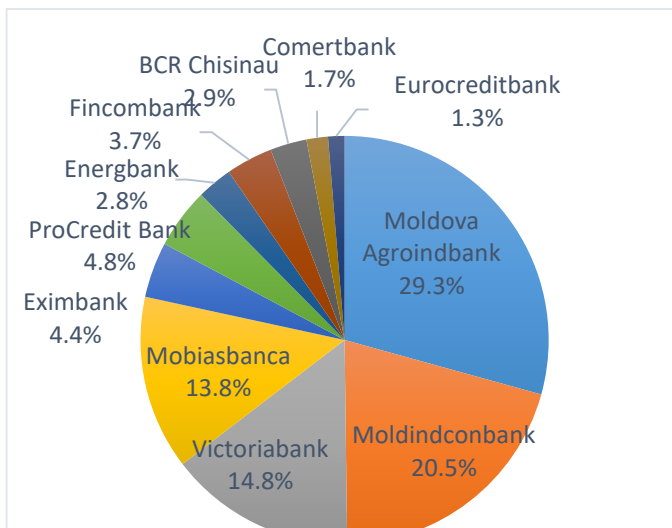
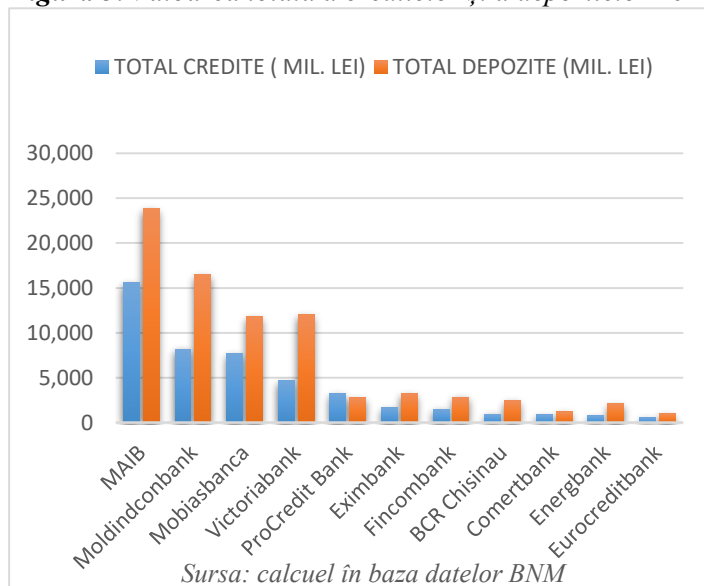

Figura 2. Cota de piață după valoarea activelor

Sursa: calcule în baza datelor BNM

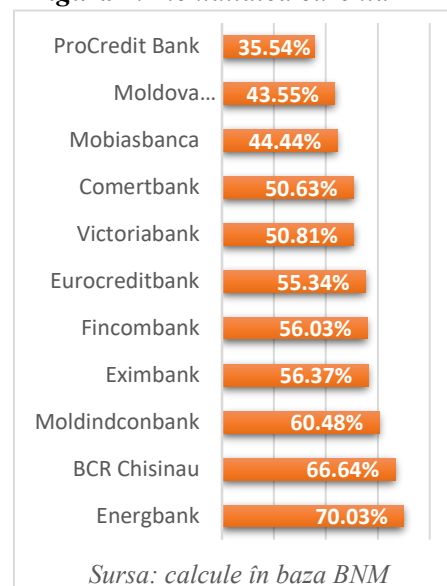
Figura 3. Valoarea totală a creditelor și a depozitelor 2020

Sursa: calcuel în baza datelor BNM

Figura 4. Lichiditatea curentă

După

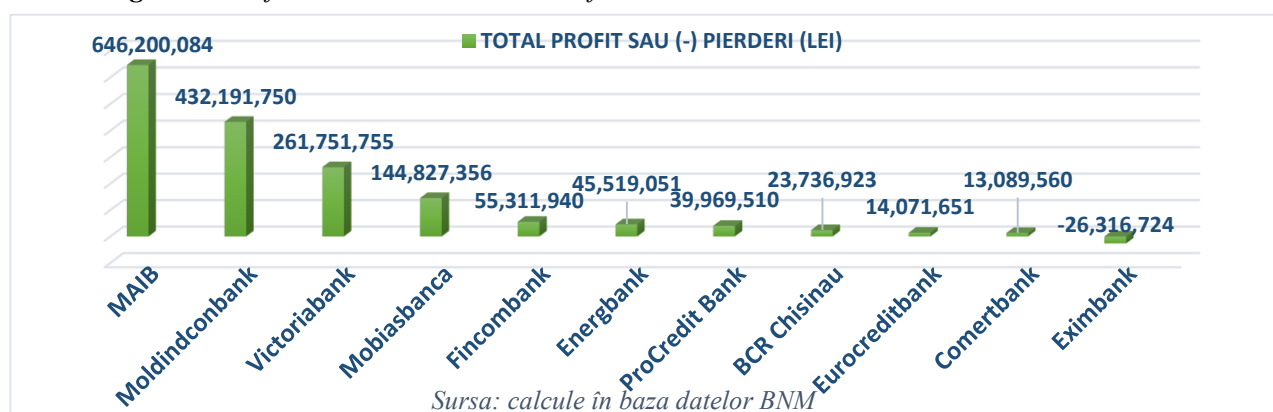
Sursa: calcule în baza BNM

principiul 2 al lichidității, băncile cu cel mai mare volum de active lichide în raport cu totalul activelor deținute sunt "Energbank", "BCR Chișinău" și "Moldindconbank", demonstrând un indicator mai

mare de 60% (Figura 4). În mediu, lichiditatea curentă a băncilor comerciale pentru anul 2020 a înregistrat valoarea de 50,56%, comparativ cu 50,65% în 2019, ceea ce denotă stabilitatea instituțiilor financiare în planul lichidităților chiar și în condiții de criză. Acest lucru se datorează acțiunilor Băncii Naționale a Moldovei, ce s-a implicat activ pe piață, măbind masa monetară cu 8,8 mlrd de lei, precum și scăderea ratei rezervelor obligatorii până la 30%.

Cu toate că majoritatea indicatorilor comportă un caracter pozitiv, profitul obținut de bănci a scăzut față de anul 2019 cu aproximativ 600 mil. de lei, înregistrând un total de 1,65 mlrd de lei la finele anului 2020. Băncile cu cea mai mare rentabilitate a capitalului rămân a fi "Moldova Agroindbank", "Moldindconbank", "Victoriabank" și "Mobiasbanca", (Figura 5) acestea deținând aproximativ 90% din totalul profitului bancar. "Eximbank" este unica bancă care a înregistrat pierderi pentru anul 2020, însă aceasta și-a revenit rapid, raportând valori pozitive a profitului încă din primele luni ale anului 2021.

Figura 5. Profitul/ Pierderile bancare la finele anului 2020

CONCLUZII. După cum ne spune și raportul MEGA pentru anul 2020, "Capitalizarea solidă a băncilor, calitatea portofoliului de credite și gestionarea adecvată a necesarului de lichiditate au fost elemente-cheie ce au menținut creditarea chiar și în perioadă de incertitudine maximă. Stabilitatea băncilor a permis amânarea plăților pentru anumiți clienți afectați direct de pandemia Covid-19, iar scăderea treptată a ratelor de dobândă a atenuat efortul de deservire a acestor credite."(2).

Urmărind analiza sectorului bancar pentru anul 2020, putem afirma că în pofida numeroaselor provocări atât de ordin economic, social, cât și politic, sistemul financiar și-a menținut bine pozițiile, având un aport enorm în redresarea situației economice. Băncile comerciale au reușit să-și mențină activitatea într-un mod stabil, cu ajutorul intervențiilor Băncii Naționale a Moldovei, ce a contribuit la menținerea stabilității și încrederii în sistemul financiar-bancar al Republicii Moldova. Atât populația, cât și statul s-a sprijinit puternic pe activitatea bancară, populația împrumutându-se pentru a-și acoperi cheltuielile provocate de criza pandemică și de secetă, iar statul împrumutându-se pentru a finanța deficitul bugetar, măbind datoria internă. Astfel, echilibrul menținut de sistemul bancar, cel puțin pe termen scurt, a avut un impact pozitiv asupra situației economice a țării, demonstrând încă o dată importanța cadrului financiar pentru economia Republicii Moldova.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Dinamica activelor și creditelor în 2020. Clubul Presei Economice. <http://cpe.md/?p=236>
2. Raportul MEGA 2020, <https://www.expert-grup.org/ro/biblioteca/mega-analiza-cresterii-economice-in-moldova>
3. BNM, <https://www.bnm.md/>
4. Generatorul de rapoarte BNM, <https://www.bnm.md/bdi/?lang=en>

Coordonator științific: MIJA Simion, assist. univ.

Academia de Studii Economice din Moldova

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail: mija.simion@ase.md